

засоби для подолання конфлікту виявилися неможливими або безуспішними; якщо обґрунтовані можливості успіху; якщо використання зброї не спричинить лихо і безладдя, важчі, ніж лихо, яке слід усунути. Однак під час оцінювання цих умов слід врахувати потужність засобів руйнування. З огляду на сучасні методи та способи ведення війни, умовин для справедливого її початку практично не існує. Сьогодні війна становить серйозну загрозу через небезпеку застосування новітньої зброї (атомної, біологічної або хімічної), яка може призвести до загибелі цілого людства.

Мир – це не тільки відсутність війни; його неможливо досягнути без захисту добра людей, вільного спілкування між ними, пошани до гідності людини і народів, постійної підтримки братерства. Мир є ділом справедливості і плодом любові. Збереження миру – це завдання кожного християнина. Кожен покликаний до того, щоб зробити свій внесок у зміцнення та реалізацію миру. Для цього людина повинна великодушно ставитися до взаєморозуміння, поєднання, прощення і практичної допомоги потребуючим. При цьому треба починати від конкретних жестів миру в сім'ях, на місці роботи, у спільнотах, у громадському житті, в народних і міжнародних організаціях. Але насамперед мир повинен запанувати в людському серці.

ПРО НАУКОВИЙ ЕТОС В ДОБУ БІОТЕХНОЛОГІЙ

Рогожа М.М.

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна,
mrogozha@ukr.net*

З огляду на важливість ціннісно-нормативного навантаження наукової діяльності Р. Мертон представив концепцію етосу науки. Науковий етос у Мертона – те «реально належне» (В. Й. Бакштановський), що задає модус належності в ціннісному

просторі науки.

Засновуючись на розмислах У. Бека про «інший модерн», П. Д. Тищенко стверджує, що в добу «іншого модерну» розвивається «інша наука». У «новій науці» переосмислюються традиційні складові наукового етосу. Підставою для цього стала комерціалізація науки взагалі і біотехнологій, зокрема. Формуються якісно нові ціннісні координати, що й утворюють етос «іншої науки». Тищенко наводить етичні принципи, описані Я. Мітроффом, які очевидно заміщують ті, що були визначені Мертоном. В умовах, коли лабораторії (компанії) зазвичай утримуються від оприлюднення і критичного обговорення негативних результатів своєї діяльності, визначаючи ці питання як комерційну таємницю фірми, що робити громадськості, яка не розуміє суть процесів, продуктів та послуг лабораторій і не може їх довіряти.

Брак довіри за таких умов об'єктивно викликає тривогу. «Довіра являє собою спосіб-життя-в-тривозі, а не спосіб усунення тривоги (З. Бауман).

Для улаштування прийняттого способу-життя-в-тривозі пропонуються різні стратегії, розроблюються техніки взаємодії з громадськістю таким чином, щоб зробити їх за можливості прозорими, зрозумілими, прогнозованими. Одним із варіантів є регламентація поведінки, що фіксується у професійних та корпоративних кодексах.

Сьогодні демонструє численні варіанти кодифікації поведінки в галузі науки взагалі і біотехнологій, зокрема. Так, Упсальський етичний кодекс вчених артикулює особисту відповідальність вчених. Відповідальність лабораторій / компаній регулюється нормами міжнародного права, системою національного законодавства, статутами та етичними кодексами конкретних організацій.

Але що таке відповідальність лабораторій? Це колективна відповідальність, щодо якої в етичному дискурсі є суттєві застереження ще від Другої світової війни. «Там де всі винні, ніхто не винен» (Г. Арендт).

У таких умовах єдине, на що можна покладатися – совість вченого. Це єдина реальність, до якої можна апелювати. В цьому контексті нового звучання набуває імператив Г. Йонаса: «Дій так, щоб наслідки твоєї діяльності були сумісні з підтриманням справжнього людського життя на землі».

Застереження щодо збереження автентичного людського життя в добу біотехнологій висловлюють вчені, які, як зазначала Г. Арендт, воліють бути у розбіжності з усім світом, ніж із самими собою, ніж з власною совістю.

ДОСВІД ЗАЛУЧАННЯ БІОЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ У СФЕРУ СПОРТИВНОЇ НАУКИ

Коробейніков Г.В., Коробейнікова Л.Г., Міщенко В.С.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна, k.george.65.w@gmail.com

Сучасний етап розвитку спортивної галузі передбачає використання медико-біологічних досліджень для оцінки функціонального стану спортсменів, з метою оптимізації тренувального процесу. Спортивні організації та федерації олімпійських та неолімпійських видів спорту намагаються створити видовищні змагання з метою залучення більшої кількості інвестицій. Це в свою чергу призводить до конфлікту між етичними нормами і правилами спортивної діяльності та намагання стимулювати спортивні результати.

На сьогодні на базі комплексної наукової групи національної збірної команди України з греко-римської боротьби було сформовано пакет нормативно-правових документів, для забезпечення роботи із спортсменами. Проблема створення такої документації у відсутності законодавства України в цій сфері. Більш того, велика частина документації та рекомендацій були розроблені для клінічних випробувань препаратів або інших медико-біологічних

досліджень і існує проблема адаптації даних документів під специфіку науково-методичного процесу в спортивній науці.

Основним документом при роботі із спортсменами високої кваліфікації є «Форма інформованої згоди спортсмена на участь в дослідженні». Завдяки впровадженню «Форми інформованої згоди спортсмена на участь в дослідженні» вдалось легалізувати медико-біологічні дослідження серед спортсменів. Використовуються неінвазивні методи дослідження: електрокардіографічні обстеження, аналіз варіабельності ритму серця, оцінка психофізіологічного стану та психологічні дослідження.

Зокрема однією з проблем було розробка стандартних форм: «Лист інформації учасника» і «Форма інформованої згоди спортсмена на участь в дослідженні» для проведення поточного та оперативного комплексного обстеження збірної команди України. При цьому за один день спортсмени проходять обстеження з цілого комплексу методик, які варіюються відповідно до специфіки виду спорту і конкретних завдань обстеження. Більш того, обов'язковими, для можливості корекції тренувального процесу на основі результатів обстежень, є багаторазові обстеження протягом річного циклу підготовки. Це ще більше збільшує і ускладнює документообіг необхідний для забезпечення етичної експертизи.

Таким чином, на підставі вивчення досвіду комплексної наукової групи національної збірної команди України з греко-римської боротьби з впровадження етичних принципів при обстеженні спортсменів високої кваліфікації в подальшому планується розробити пакет стандартної документації для проведення біоетичної експертизи в галузі фізичної культури і спорту. В результаті необхідним є створення міжгалузевої біоетичної комісії в галузі фізичної культури і спорту.